

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідно до ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-21.06- 05.01/262.00.1/Б-ОК17- 2023
	Екземпляр № 1	Арк. 30 / 1

ЗАТВЕРДЖЕНО

Вченою радою факультету
національної безпеки, права та
міжнародних відносин
01 вересня 2023 р., протокол №8
Голова Вченої ради
Гариса СЕРГІЄНКО

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«Криміналістика»**

для здобувачів вищої освіти освітнього ступеня «бакалавр»
спеціальності 262 «Правоохоронна діяльність»
освітньо-професійна програма «Правоохоронна діяльність»
факультет національної безпеки, права та міжнародних відносин
кафедра права та правоохоронної діяльності

Схвалено на засіданні кафедри
права та правоохоронної діяльності
29 серпня 2023 р., протокол № 8

Завідувач кафедри

 Іван ДРАГАН

Гарант освітньо-професійної
програми

 Катерина КАТЕРИНЧУК

Розробники: к.ю.н., доцент кафедри права та правоохоронної діяльності,
Олександр ПАВЛЮК,
к.н.д.у., асистент кафедри права та правоохоронної діяльності, Олександр
ГРАБЧУК

Житомир
2023 – 2024 н.р.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-21.06- 05.01/262.00.1/Б/ОК17- 2023
	Екземпляр № 1	Арк 30 / 2

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни
		денна форма навчання
Кількість кредитів – 4	Галузь знань 26 «Цивільна безпека»	Нормативна
Модулів – 1	Спеціальність 262 «Правоохоронна діяльність»	Рік підготовки:
Змістових модулів – 1		3
Загальна кількість годин – 120		Семестр
		6
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 4	Освітній ступінь «бакалавр»	Лекції
		32 год.
		Практичні, семінарські
		32 год.
		Самостійна робота
		56 год
		Вид контролю: екзамен

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної та індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання – 53% аудиторних занять, 47% самостійної та індивідуальної роботи.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-21.06- 05.01/262.00.1/Б/ОК17- 2023
	Екземпляр № 1	Арк 30 / 3

2. Мета та завдання вивчення дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни «Криміналістика» є забезпечення підготовки висококваліфікованих фахівців, отримання ними необхідного рівня знань, вмінь і навичок з використання криміналістичних засобів прийомів і методів у діяльності з розслідування та попередження кримінальних правопорушень.

Основними завданнями вивчення дисципліни «Криміналістика» є

а) науково-юридичні:

- під час поглибленого вивчення здобувачів вищої освіти наукових положень дисципліни «Криміналістика» для отримання теоретичних знань і практичних навичок ефективного застосування техніко-криміналістичних засобів і методів у практичній діяльності з розслідування і запобігання окремих видів кримінальних правопорушень;

- при опануванні необхідної науково-методичної літератури, яка забезпечує дослідження виникаючих питань, шляхів їх розв'язання, використовуючи навички творчого мислення та самовдосконалення свого професійного рівня;

- під час формування навичок з прийняття рішень в складних слідчих ситуаціях, опанування логіки доказування та складання процесуальних документів, ділових паперів під час кримінального провадження;

б) загальноосвітні:

- при підвищенні юридичної культури та ерудиції фахівців, оволодіння досвідом інших держав щодо застосування криміналістичних знань;

в) виховні:

- під час формування спрямованості ідеям істини, добра, справедливості і законності, почуття відповідальності перед суспільством, державою і людиною.

Зміст навчальної дисципліни направлений на формування наступних **компетентностей**, визначених стандартом вищої освіти зі спеціальності 262 «Правоохоронна діяльність»:

ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК2. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК5. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК8. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

ЗК9. Здатність працювати в команді.

СК4. Здатність до критичного та системного аналізу правових явищ і застосування набутих знань та навичок у професійній діяльності.

СК5. Здатність самостійно збирати та критично опрацьовувати, аналізувати та узагальнювати правову інформацію з різних джерел.

СК6. Здатність аналізувати та систематизувати одержані результати, формулювати аргументовані висновки та рекомендації.

СК10. Здатність визначати належні та придатні для юридичного аналізу факти.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-21.06- 05.01/262.00.1/Б/ОК17- 2023
	Екземпляр № 1	Арк 30 / 4

СК14. Здатність до використання технічних приладів та спеціальних засобів, інформаційно-пошукових систем та баз даних.

СК15. Здатність до застосування спеціальної техніки, спеціальних, оперативних та оперативно-технічних засобів, здійснення оперативно-розшукової діяльності.

Отримані знання з навчальної дисципліни стануть складовими наступних **програмних результатів навчання** за спеціальністю 262 «Правоохоронна діяльність»:

РН3. Збирати необхідну інформацію з різних джерел, аналізувати і оцінювати її.

РН4. Формулювати і перевіряти гіпотези, аргументувати висновки.

РН5. Розробляти тексти та документи з питань професійної діяльності, вільно спілкуватися українською та іноземною мовами усно і письмово у соціальній і професійній сферах.

РН8. Здійснювати пошук інформації у доступних джерелах для повного та всебічного встановлення необхідних обставин.

РН10. Виокремлювати юридично значущі факти і формувати обґрунтовані правові висновки.

РН14. Здійснювати пошук та аналіз новітньої інформації у сфері правоохоронної діяльності, мати навички саморозвитку та самоосвіти протягом життя, підвищення професійної майстерності, вивчення та використання передового досвіду у сфері правоохоронної діяльності.

РН18. Застосовувати штатне озброєння підрозділу (вогнепальну зброю, спеціальні засоби, засоби фізичної сили); інформаційні системи, інформаційні технології, технології захисту даних, методи обробки, накопичення та оцінювання інформації, інформаційно-аналітичної роботи, бази даних (в тому числі міжвідомчі та міжнародні), оперативні та оперативно-технічні засоби, здійснення оперативно-розшукової діяльності.

РН21. Організовувати заходи щодо режиму секретності та захисту інформації.

РН23. Організовувати взаємодію з міжнародними поліцейськими організаціями та застосовувати їх можливості у сфері запобігання та протидії злочинності.

3. Програма навчальної дисципліни.

Тема 1. Предмет, система, методи і завдання науки криміналістики

Визначення криміналістики як науки, її об'єкт і предмет. Механізм вчинення кримінального правопорушення та криміналістична діяльність. Закономірності виникнення та розвитку криміналістичної науки.

Поняття, значення та класифікація методів криміналістики. Діалектичний метод як основа методології криміналістики та базовий метод пізнання її об'єктів. Загальнонаукові та окремі методи. Методи наукового (теоретичного) та практичного пізнання.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-21.06- 05.01/262.00.1/Б/ОК17- 2023
	Екземпляр № 1	Арк 30 / 5

Система науки криміналістики. Загальнотеоретичні положення, криміналістична техніка, криміналістична тактика та криміналістична методика. Місце криміналістики у системі юридичних наук, її співвідношення з іншими природничими, технічними та гуманітарними науками.

Завдання науки криміналістики. Загальні та окремі (спеціальні) завдання.

Тема 2. Криміналістична ідентифікація

Поняття криміналістичної діагностики. Види діагностичного дослідження та його значення у розслідуванні кримінальних правопорушень.

Поняття та наукові основи криміналістичної ідентифікації. Ідентифікаційні ознаки. Об'єкти ідентифікації та їх характеристика. Зразки для ідентифікаційного дослідження, способи їх одержання та вимоги, що висуваються до них.

Види ідентифікації. Форми ідентифікації. Процесуальна та непроцесуальна форми ідентифікації.

Поняття та значення встановлення групової належності. Об'єкти, відносно яких може бути встановлена тільки групова належність.

Взаємозв'язок діагностики, встановлення групової належності й ідентифікації.

Тема 3. Криміналістична діагностика та прогнозування

Розслідування кримінального правопорушення як процес пізнання події минулого. Діагностика та ідентифікація – методи пізнання і одержання доказів під час розслідування кримінальних правопорушень.

Поняття криміналістичної діагностики. Її використання і значення у розслідуванні кримінальних правопорушень.

Взаємозв'язок діагностики і ідентифікації. Процесуальна і непроцесуальна форми ідентифікації та діагностики.

Поняття та види прогнозування. Прогнозування поведінки підозрюваного (обвинуваченого) під час розслідування кримінального правопорушення.

Тема 4. Використання спеціальних знань у розслідуванні кримінальних правопорушень

Поняття спеціальних знань та обізнаної особи. Процесуальна та непроцесуальна форми використання спеціальних знань, їх правові основи.

Мета залучення спеціаліста до проведення слідчих (розшукових) дій. Використання допомоги спеціаліста під час проведення гласних та негласних слідчих (розшукових) дій.

Поняття експертизи та її види.

Система державних експертних установ в Україні. Експертні криміналістичні установи міністерства внутрішніх справ України, міністерства юстиції України, міністерства охорони здоров'я України, їх структура.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-21.06- 05.01/262.00.1/Б/ОК17- 2023
	Екземпляр № 1	Арк 30 / 6

Тема 5. Загальні положення криміналістичної техніки

Поняття криміналістичної техніки, її предмет і завдання. Правові підстави використання технічних засобів у розслідуванні кримінальних правопорушень. Сучасна система криміналістичної техніки. Основні принципи та форми застосування криміналістичної техніки. Види комплектів криміналістичної техніки. Класифікація технічних засобів, що знаходяться в комплектах, залежно від виду криміналістичної діяльності. Технічні засоби експертного дослідження (експертна техніка). Характеристика засобів освітлення, оптичних і пошукових приладів, вимірювальних засобів та засобів фіксації.

Тема 6. Криміналістична фотографія, аудіо- і відеозапис

Поняття, значення та види криміналістичної фотографії. Застосування фотографії під час проведення окремих слідчих (розшукових) дій. Види фотозйомки під час проведення огляду місця події та інших слідчих (розшукових) дій. Способи фотозйомки: орієнтовна, оглядова, вузлова та детальна. Методи фотозйомки: панорамний, масштабний, вимірювальний, стереоскопічний, репродукційний та ін.

Процесуальне оформлення застосування фотографії під час проведення слідчих (розшукових) дій. Правила складання фототаблиць.

Застосування фотографії в експертних дослідженнях. Науково-дослідні методи фотозйомки.

Правила застосування аудіо- та відеозапису в ході розслідування кримінальних правопорушень та їх процесуальне оформлення. Доказове значення результатів застосування фотографії, аудіо- і відеозапису для розслідування кримінальних правопорушень.

Тема 7. Криміналістична трасологія

Трасологія як галузь криміналістичної техніки. Поняття, завдання та об'єкти криміналістичної трасології.

Механізм слідоутворення та його закономірності. Поняття слідів, їх види. Технічні засоби та прийоми пошуку, виявлення, фіксації, вилучення, пакування та дослідження слідів.

Ідентифікаційні та діагностичні задачі, що вирішуються за допомогою трасологічних досліджень.

Види слідів людини, їх виявлення, фіксація, вилучення та використання у ході розслідування кримінальних правопорушень. Дактилоскопія як розділ криміналістичної техніки, який вивчає властивості та будову папілярних візерунків рук і ніг людини. Типи папілярних візерунків і їх ознаки. Фізичні, хімічні та радіографічні методи виявлення слідів рук людини. Правила опису слідів рук людини в протоколі слідчої (розшукової) дії. Підготовка та проведення дактилоскопічної експертизи. Сліди ніг та взуття людини, їх класифікація та криміналістичне значення.

Прийоми та засоби виявлення, фіксації та вилучення слідів ніг. Опис слідів

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-21.06- 05.01/262.00.1/Б/ОК17- 2023
	Екземпляр № 1	Арк 30 / 7

ніг у протоколі. Доріжка слідів ніг.

Сліди інших частин тіла людини, їх види та властивості. Правила виявлення, фіксації та вилучення слідів інших частин тіла людини.

Поняття та криміналістична класифікація транспортних засобів. Види слідів транспортних засобів. Сліди ходової та неходової частин транспортних засобів. Виявлення, фіксація та вилучення слідів транспортних засобів. Види експертиз, у ході яких досліджуються сліди транспортних засобів.

Поняття та криміналістична класифікація знарядь зламу та інструментів, що використовуються під час вчинення кримінального правопорушення. Механізм утворення слідів знарядь зламу та інструментів у залежності від їх виду. Прийоми та засоби виявлення, фіксації та вилучення слідів знарядь зламу та інструментів.

Тема 8. Криміналістичне дослідження зброї та слідів її застосування

Судова балістика як розділ криміналістики, її поняття та об'єкти.

Поняття та класифікація вогнепальної зброї та боєприпасів до неї. Механізм пострілу та виникнення його слідів. Види слідів пострілу та їх властивості. Правила огляду, вилучення і фіксації вогнепальної зброї та слідів її застосування на місці події.

Поняття та класифікація холодної зброї. Правила її огляду, фіксації й вилучення.

Поняття та види вибухових речовин і пристроїв. Механізм вибуху та утворення його слідів. Правила виявлення, вилучення та фіксації слідів вибуху.

Підготовка, проведення та основні завдання судово-балістичної, вибухо-технічної експертиз і експертизи холодної зброї.

Тема 9. Техніко-криміналістичне дослідження документів

Поняття документів, їх види і значення при розслідуванні кримінальних правопорушень.

Види та способи підробки документів, підписів, відтисків печаток і штампів. Ознаки внесення змін у документи та способи їх виявлення. Правила огляду та вилучення документів.

Способи повної та часткової підробки документів. Їх характеристика, ознаки і методи виявлення. Способи технічної підробки підпису, ознаки і методи їх виявлення. Способи підробки відбитків печаток і штампів, ознаки і методи їх виявлення. Експертне дослідження документів з ознаками підробки. Підготовка та проведення техніко-криміналістичної експертизи документів з метою вирішення діагностичних та ідентифікаційних завдань.

Тема 10. Криміналістичне дослідження письма

Поняття та зміст письма. Поняття та ознаки письмової мови та почерку. Складання розшукової таблиці під час дослідження основних ознак почерку виконавця тексту документа. Основні вимоги, що враховуються при

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-21.06- 05.01/262.00.1/Б/ОК17- 2023
	Екземпляр № 1	Арк 30 / 8

дослідженні документів за ознаками почерку та письмової мови з метою встановлення їх невідповідності. Правила фіксації результатів огляду письмових чи друкованих документів.

Експертне дослідження документів. Підготовка та проведення авторознавчої, почеркознавчої та техніко-криміналістичної експертизи документів з метою вирішення діагностичних та ідентифікаційних завдань.

Тема 11. Криміналістичне дослідження мікрооб'єктів і запахових слідів

Поняття, система та значення мікрооб'єктів для розслідування кримінальних правопорушень. Мікросліди, мікрочастинки, мікрокількості речовини: поняття та види. Основні способи та засоби виявлення, фіксації (зокрема, опису) та вилучення мікрооб'єктів.

Криміналістична одорологія: поняття, види і властивості слідів запаху. Поняття запаху та основні правила його вилучення. Робота із запаховими слідами на місці події. Дослідження та використання слідів запаху в практиці розслідування кримінальних правопорушень.

Основні питання діагностичного та ідентифікаційного характеру, що вирішуються у ході експертного дослідження мікрооб'єктів і запахових слідів

Тема 12. Криміналістичне дослідження зовнішності людини (габітологія)

Криміналістичне вчення про зовнішність людини як розділ криміналістики його природничо-наукові основи і місце в системі криміналістики. Поняття габітології, її принципи та значення для розслідування кримінальних правопорушень. Поняття, види і характеристика ознак зовнішності людини. Статичні, динамічні й супутні ознаки. Загальні та окремі ознаки. Особливі прикмети зовнішності людини та ті, що впадають в очі.

Джерела інформації про зовнішній вигляд людини. Методи фіксації зовнішності людини. Методи фіксації об'єктивних і суб'єктивних відображень зовнішності людини.

Поняття словесного портрету. Основні правила складання словесного портрету. Поняття та види суб'єктивних портретів.

Види і форми ототожнювання людини за ознаками зовнішності. Підготовка та проведення судово-портретної експертизи й основні завдання діагностичного та ідентифікаційного характеру, що вирішуються під час її проведення.

Тема 13. Інформаційно-довідкове забезпечення розслідування кримінальних правопорушень (кримінальна реєстрація)

Інформаційно-довідкове забезпечення розслідування кримінальних правопорушень. Поняття, наукові та правові основи криміналістичного обліку (реєстрації). Способи фіксації об'єктів: описовий, дактилоскопічний,

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-21.06- 05.01/262.00.1/Б/ОК17- 2023
	Екземпляр № 1	Арк 30 / 9

фотографічний, колекційний, графічний, змішаний. Форми ведення обліків.

Види обліків. Місцеві, централізовано-місцеві, централізовані обліки, що ведуться підрозділами органів внутрішніх справ.

Обліки Департаменту інформаційних технологій МВС України. Персональні довідково-інформаційні обліки: об'єкти обліку, порядок ведення і використання інформації у ході розслідування кримінальних правопорушень. Оперативно-розшукові обліки: об'єкти обліку, порядок ведення і використання інформації під час розслідування кримінальних правопорушень. Автоматизований банк даних (АБД) – обліки оперативно-розшукового та профілактичного призначення: об'єкти обліку, використання інформації під час розслідування кримінальних правопорушень.

Обліки Науково-дослідних експертно-криміналістичних центрів системи МВС України: об'єкти обліку, порядок ведення і використання інформації у ході кримінального провадження.

Використання міждержавних обліків по лінії Інтерполу під час розслідування кримінальних правопорушень.

Тема 14. Загальні положення криміналістичної тактики

Криміналістична тактика як розділ науки криміналістики: поняття, сутність, завдання та структура.

Поняття та види тактичного прийому. Використання психологічних прийомів. Тактична комбінація. Тактична операція. Тактичні задачі (завдання) розслідування.

Поняття слідчої (розшукової) дії та співвідношення процесуальних вимог і тактичних рекомендацій щодо її проведення. Ситуаційна зумовленість тактики слідчої (розшукової) дії. Тактичний ризик і особливості діяльності слідчого в його умовах. Тактичне рішення. Тактична рекомендація.

Структура тактики окремої слідчої (розшукової) дії. Підготовчий, робочий і заключний етапи слідчої (розшукової) дії.

Тема 15. Тактика огляду

Поняття, види завдання та принципи слідчого огляду.

Поняття місця події та загальні тактичні положення його огляду. Місце події та місце вчинення кримінального правопорушення. Види та об'єкти огляду місця події. Учасники огляду та їх функції. Матеріально-технічне забезпечення огляду місця події.

Стадії огляду місця події та тактичні завдання кожної стадії. Способи (методи) огляду місця події. Негативні обставини та їх значення. Фіксація результатів огляду місця події. Використання додаткових засобів фіксації ходу огляду місця події. Значення результатів огляду місця події для розслідування кримінальних правопорушень.

Огляд трупа. Тактичні прийоми огляду трупа на місці події. Огляд трупа, пов'язаний з ексгумацією. Особливості фіксації ходу та результатів огляду

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-21.06- 05.01/262.00.1/Б/ОК17- 2023
	Екземпляр № 1	Арк 30 / 10

трупа.

Освідування особи (огляд тіла живої особи). Правові, етичні та криміналістичні положення освідування особи, його завдання.

Огляд речей і документів. Тактичні прийоми огляду речей і документів.

Основні правила упакування речей і документів.

Тема 16. Тактика допиту

Поняття, види та значення допиту при розслідуванні кримінальних правопорушень. Поняття тактичних прийомів допиту та принципи їх допустимості.

Загальні тактичні положення допиту. Підготовка до допиту та вибір тактики допиту: вивчення матеріалів кримінального провадження, визначення черговості допиту, одержання інформації про допитувану особу, ознайомлення з деякими спеціальними питаннями; запрошення осіб, участь яких у допиті обов'язкова, планування допиту, визначення предмета допиту, часу та місця допиту, підготовка робочого місця для проведення допиту.

Проведення допиту: стадія ідентифікації особи, що прибула на допит, стадія встановлення соціально-демографічних даних допитуваної особи, стадія виконання вимог законодавства, стадія вільної розповіді, стадія постановки запитань, заключна стадія допиту. Вимоги до складання протоколу допиту.

Встановлення психологічного контакту під час допиту: сутність та завдання. Чинники від яких залежить встановлення психологічного контакту. Елементи процесу встановлення психологічного контакту.

Тактичні прийоми допиту в типових ситуаціях – у конфліктній та безконфліктній ситуаціях. Тактичні особливості допиту малолітніх або неповнолітніх осіб. Прийоми актуалізації забутого в пам'яті особи та викриття неправдивих свідчень.

Тактичні правила підготовки та прийоми проведення одночасного допиту двох чи більше допитаних осіб з метою усунення розбіжностей у їхніх показаннях.

Тактичні правила підготовки та прийоми проведення допиту у режимі відеоконференції при трансляції з іншого приміщення (в умовах дистанційного досудового розслідування).

Тема 17. Тактика пред'явлення для впізнання

Пред'явлення для впізнання: поняття, форми, об'єкти та види. Підстави пред'явлення для впізнання. Відмінність впізнання від упізнання.

Стадії пред'явлення для впізнання. Підготовка до пред'явлення для впізнання – допит особи, яка впізнає, підбір однорідних предметів чи статистів. Вимоги до статистів. Тактичні прийоми проведення та фіксації ходу і результатів впізнання.

Особливості пред'явлення для впізнання особи за ознаками зовнішності, за ознаками голосу, усної мови, за ходою. Тактичні особливості впізнання особи

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-21.06- 05.01/262.00.1/Б/ОК17- 2023
	Екземпляр № 1	Арк 30 / 11

поза її візуальним та аудіоспостереженням.

Особливості підготовки, проведення і фіксації ходу та результатів пред'явлення речей та трупа для впізнання.

Тактичні особливості пред'явлення для впізнання особи чи предметів за фотознімками.

Криміналістичні рекомендації щодо використання технічних засобів під час проведення пред'явлення для впізнання.

Тактичні особливості пред'явлення для впізнання у режимі відеоконференції при трансляції з іншого приміщення (в умовах дистанційного досудового розслідування).

Тема 18. Тактика обшуку

Поняття, види, мета та завдання обшуку як слідчої (розшукової) дії.

Правові, психологічні та етичні основи тактики обшуку. Стадії обшуку.

Підготовка до обшуку: вивчення матеріалів кримінального провадження, збір орієнтуючих відомостей, підбір учасників слідчої (розшукової) дії, підготовка технічних засобів, планування та вибір часу проведення обшуку.

Тактичні особливості проведення обшуку житлових приміщень, особистого обшуку, обшуку в готелях, гуртожитках, обшуку транспортних засобів і окремих ділянок місцевості. Фіксація ходу та результатів обшуку. Додаткові засоби фіксації.

Тема 19. Тактика слідчого експерименту

Поняття, сутність та завдання слідчого експерименту. Види слідчого експерименту. Організація слідчого експерименту та підготовки до нього. Тактичні прийоми проведення слідчого експерименту. Фіксація ходу і результатів слідчого експерименту. Оцінка результатів слідчого експерименту.

Перевірка показань на місці: сутність, правові основи та тактичні положення її проведення. Тактичні правила підготовки до перевірки показань на місці. Типові ситуації перевірки показань на місці й тактичні засоби їх вирішення. Фіксація ходу та результатів перевірки показань на місці.

Тема 20. Поняття і структура криміналістичної методики, як частини криміналістики

Криміналістична методика як розділ науки криміналістики: поняття, об'єкт, предмет, завдання, види та структура. Криміналістична методика як особлива частина криміналістики. Наукові основи методики розслідування.

Структурні елементи методики розслідування кримінальних правопорушень окремих видів. Поняття, завдання та основні елементи криміналістичної характеристики. Криміналістична характеристика і предмет доказування. Особливості відкриття кримінального провадження (початкового етапу розслідування). Ситуаційна обумовленість розслідування кримінальних

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-21.06- 05.01/262.00.1/Б/ОК17- 2023
	Екземпляр № 1	Арк 30 / 12

правопорушень. Особливості тактики проведення окремих слідчих (розшукових) дій під час розслідування кримінальних правопорушень.

Тема 21. Криміналістичні версії, планування і організація розслідування кримінальних правопорушень

Поняття версії як методу пізнання при розслідуванні кримінальних правопорушень. Види версій. Правила їх побудови, аналізу та перевірки. Роль версій під час планування розслідування, підготовки і проведення окремих слідчих (розшукових) дій.

Поняття та значення планування розслідування кримінальних правопорушень. Принципи та правила планування. Види планування. Узгоджене планування розслідування кримінального правопорушення слідчо-оперативною групою. Календарне планування. Планування роботи слідчого за групою кримінальних справ, які знаходяться у нього у провадженні. Структура письмового плану розслідування. Допоміжна документація.

Організація розслідування кримінальних правопорушень: поняття, завдання та елементи. Взаємозв'язок гласних і негласних слідчих (розшукових) дій. Використання допомоги спеціаліста, засобів масової інформації та громадськості під час розслідування кримінальних правопорушень.

Тема 22. Методика розслідування вбивств

Криміналістична характеристика вбивств. Типові загальні та окремі версії. Тактичні завдання розслідування вбивств на початковому етапі та комплекси гласних та негласних слідчих (розшукових) дій, спрямовані на їх вирішення. Заходи щодо встановлення особистості потерпілого, встановлення особистості злочинця та його місцезнаходження. Використання допомоги спеціалістів та інформації, наявної у криміналістичних обліках.

Особливості проведення окремих слідчих (розшукових) дій (огляду місця події та трупу, підготовки та проведення судово-медичної експертизи трупу, допиту свідків, допиту підозрюваного, слідчого експерименту, обшуку, проведення криміналістичних та інших експертиз).

Тема 23. Методика розслідування крадіжок. Криміналістична характеристика крадіжок

Характеристика початкового етапу розслідування. Типові слідчі ситуації, тактичні завдання розслідування крадіжок та комплекси заходів, спрямованих на їх вирішення. Інценування крадіжки та способи її викриття. Використання допомоги спеціалістів та інформації, наявної у криміналістичних обліках.

Тактичні особливості проведення окремих слідчих (розшукових) дій (огляду місця події, допиту потерпілого (заявника), призначення судових експертиз, допиту підозрюваного, слідчого експерименту, обшуку, пред'явлення для впізнання тощо).

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-21.06- 05.01/262.00.1/Б/ОК17- 2023
	Екземпляр № 1	Арк 30 / 13

Тема 24. Методика розслідування шахрайства

Криміналістична характеристика шахрайств. Особливості розслідування окремих видів шахрайств – вчинених у сфері задоволення повсякденних потреб, побутовій сфері, у сфері функціонування державних та громадських інститутів, у сфері підприємницької діяльності та з використанням новітніх інформаційних технологій.

Типові слідчі ситуації та комплекси заходів на початковому етапі розслідування. Планування розслідування. Використання допомоги спеціалістів та інформації, наявної у криміналістичних обліках.

Тактичні особливості проведення окремих слідчих (розшукових) дій (допиту потерпілого і свідків шахрайства, допиту підозрюваного, обшуку, огляду речових доказів, документів, пред'явлення для впізнання, підготовка і проведення судових експертиз).

Тема 25. Методика розслідування кримінальних правопорушень проти безпеки руху та експлуатації транспорту

Криміналістична характеристика кримінальних правопорушень, пов'язаних із порушенням правил безпеки руху і експлуатації транспорту.

Особливості початкового етапу розслідування. Комплекс гласних і негласних слідчих (розшукових) дій та організаційних заходів, що здійснюється в умовах типових слідчих ситуацій. Заходи із встановлення та розшуку транспортного засобу, водія та можливих очевидців події. Використання допомоги спеціалістів та інформації, наявної у криміналістичних обліках.

Тактичні особливості проведення окремих слідчих (розшукових) дій (огляду місця дорожньо-транспортної події та транспортних засобів, допиту учасників події, допиту свідків, освідування водіїв транспортних засобів, судово- медичної експертизи потерпілого, слідчого експерименту, проведення транспортно-трасологічної, автотехнічної, автотоварознавчої та інших експертиз).

Тема 26. Методика розслідування кримінальних правопорушень, пов'язаних з незаконним обігом наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів та прекурсорів

Криміналістична характеристика кримінальних правопорушень, пов'язаних із незаконним обігом наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів та прекурсорів. Особливості проведення та процесуального оформлення гласних та негласних слідчих (розшукових) дій, зокрема, контролю за вчиненням кримінального правопорушення (контрольованої поставки, контрольованої й оперативної закупки).

Характеристика початкового етапу розслідування. Перелік і алгоритм слідчих (розшукових) дій, характерних для типових слідчих ситуацій початкового етапу.

Особливості проведення окремих слідчих (розшукових) дій (огляду речей,

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-21.06- 05.01/262.00.1/Б/ОК17- 2023
	Екземпляр № 1	Арк 30 / 14

освідування підозрюваного, його допиту, обшуку, допиту свідків, проведення судової експертизи наркотичних засобів, судово-наркологічної та інших експертиз).

Тема 27. Методика розслідування кримінальних правопорушень, пов'язаних із виникненням пожеж

Криміналістична характеристика підпалів і кримінальних правопорушень правил пожежної безпеки. Ознаки підпалів. Ознаки порушень правил пожежної безпеки. Особливості початкового етапу розслідування. Комплекс гласних і негласних слідчих (розшукових) дій та організаційних заходів, що здійснюється в умовах типових слідчих ситуацій. Використання спеціальних знань та допомоги спеціалістів у ході розслідування.

Особливості проведення окремих слідчих (розшукових) дій (огляду місця події, допиту свідків і потерпілих, огляд будівельної, технологічної, електротехнічної та іншої документації, проведення експертизи паливно-мастильних матеріалів і нафтопродуктів, електротехнічної і пожежно-технічної експертиз, обшуку, освідування, допиту підозрюваного, слідчого експерименту).

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-21.06- 05.01/262.00.1/Б/ОК17- 2023
	Екземпляр № 1	Арк 30 / 15

4. Структура (тематичний план) навчальної дисципліни

Змістові модулі і теми	Кількість годин			
	денна форма			
	усього	лекції	практичні	самостійна робота
Модуль 1				
Тема 1. Предмет, система, методи і завдання науки криміналістики	6	2	1	4
Тема 2. Криміналістична ідентифікація	6	2	2	3
Тема 3. Криміналістична діагностика та прогнозування	5	1	1	3
Тема 4. Використання спеціальних знань у розслідуванні кримінальних правопорушень	5	1	1	3
Тема 5. Загальні положення криміналістичної техніки	5	1	1	3
Тема 6. Криміналістична фотографія, аудіо- і відеозапис	6	1	1	4
Тема 7. Криміналістична трасологія	6	2	1	3
Тема 8. Криміналістичне дослідження зброї та слідів її застосування	5	1	1	3
Тема 9. Техніко-криміналістичне дослідження документів	5	1	1	3
Тема 10. Криміналістичне дослідження письма	7	2	1	4
Тема 11. Криміналістичне дослідження мікрооб'єктів і запахових слідів	5	1	1	3
Тема 12. Криміналістичне дослідження зовнішності людини (габітологія)	6	2	1	3
Тема 13. Інформаційно-довідкове забезпечення розслідування кримінальних правопорушень (кримінальна реєстрація)	5	1	1	3
Тема 14. Загальні положення криміналістичної тактики	7	2	1	4
Тема 15. Тактика огляду	5	1	1	3
Тема 16. Тактика допиту	5	1	1	3
Тема 17. Тактика пред'явлення для впізнання	7	2	1	4
Тема 18. Тактика обшуку	5	1	1	3
Тема 19. Тактика слідчого експерименту	7	2	1	4
Тема 20. Поняття і структура криміналістичної методики, як частини криміналістики	5	1	1	3
Тема 21. Криміналістичні версії, планування і організація розслідування кримінальних правопорушень	6	1	1	4
Тема 22. Методика розслідування вбивств	5	1		4
Тема 23. Методика розслідування крадіжок. Криміналістична характеристика крадіжок	6	2	1	3
Тема 24. Методика розслідування шахрайства	6	1	1	4
Тема 25. Методика розслідування кримінальних правопорушень проти безпеки руху та експлуатації транспорту	5	1	1	3
Тема 26. Методика розслідування кримінальних правопорушень, пов'язаних з незаконним обігом наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів та прекурсорів	5	1	1	3
Тема 27. Методика розслідування кримінальних правопорушень, пов'язаних із виникненням пожеж	4	1	1	3
ВСЬОГО	120	32	32	56

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-21.06- 05.01/262.00.1/Б/ОК17- 2023
	Екземпляр № 1	Арк 30 / 16

5. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
		денна форма
1	Тема 1. Предмет, система, методи і завдання науки криміналістики	1
2	Тема 2. Криміналістична ідентифікація	2
3	Тема 3. Криміналістична діагностика та прогнозування	1
4	Тема 4. Використання спеціальних знань у розслідуванні кримінальних правопорушень	1
5	Тема 5. Загальні положення криміналістичної техніки	2
6	Тема 6. Криміналістична фотографія, аудіо- і відеозапис	1
7	Тема 7. Криміналістична трасологія	1
8	Тема 8. Криміналістичне дослідження зброї та слідів її застосування	1
9	Тема 9. Техніко-криміналістичне дослідження документів	1
10	Тема 10. Криміналістичне дослідження письма	1
11	Тема 11. Криміналістичне дослідження мікрооб'єктів і запахових слідів	1
12	Тема 12. Криміналістичне дослідження зовнішності людини (габітологія)	1
13	Тема 13. Інформаційно-довідкове забезпечення розслідування кримінальних правопорушень (кримінальна реєстрація)	1
14	Тема 14. Загальні положення криміналістичної тактики	1
15	Тема 15. Тактика огляду	1
16	Тема 16. Тактика допиту	1
17	Тема 17. Тактика пред'явлення для впізнання	1
18	Тема 18. Тактика обшуку	2
19	Тема 19. Тактика слідчого експерименту	1
20	Тема 20. Поняття і структура криміналістичної методики, як частини криміналістики	1
21	Тема 21. Криміналістичні версії, планування і організація розслідування кримінальних правопорушень	1
22	Тема 22. Методика розслідування вбивств	1
23	Тема 23. Методика розслідування крадіжок. Криміналістична характеристика крадіжок	2
24	Тема 24. Методика розслідування шахрайства	1
25	Тема 25. Методика розслідування кримінальних правопорушень проти безпеки руху та експлуатації транспорту	1
26	Тема 26. Методика розслідування кримінальних правопорушень, пов'язаних з незаконним обігом наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів та прекурсорів	2
27	Тема 27. Методика розслідування кримінальних правопорушень, пов'язаних із виникненням пожеж	1
ВСЬОГО		32

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-21.06- 05.01/262.00.1/Б/ОК17- 2023
	Екземпляр № 1	Арк 30 / 17

6. Завдання для самостійної роботи

Тема 1. Предмет, система, методи і завдання науки криміналістики

Визначення криміналістики як науки, її об'єкт і предмет. Механізм вчинення кримінального правопорушення та криміналістична діяльність. Закономірності виникнення та розвитку криміналістичної науки.

Поняття, значення та класифікація методів криміналістики. Діалектичний метод як основа методології криміналістики та базовий метод пізнання її об'єктів. Загальнонаукові та окремі методи. Методи наукового (теоретичного) та практичного пізнання.

Система науки криміналістики. Загальнотеоретичні положення, криміналістична техніка, криміналістична тактика та криміналістична методика. Місце криміналістики у системі юридичних наук, її співвідношення з іншими природничими, технічними та гуманітарними науками.

Завдання науки криміналістики. Загальні та окремі (спеціальні) завдання.

Тема 2. Криміналістична ідентифікація

Поняття криміналістичної діагностики. Види діагностичного дослідження та його значення у розслідуванні кримінальних правопорушень.

Поняття та наукові основи криміналістичної ідентифікації. Ідентифікаційні ознаки. Об'єкти ідентифікації та їх характеристика. Зразки для ідентифікаційного дослідження, способи їх одержання та вимоги, що висуваються до них.

Види ідентифікації. Форми ідентифікації. Процесуальна та непроцесуальна форми ідентифікації.

Поняття та значення встановлення групової належності. Об'єкти, відносно яких може бути встановлена тільки групова належність.

Взаємозв'язок діагностики, встановлення групової належності й ідентифікації.

Тема 3. Криміналістична діагностика та прогнозування

Розслідування кримінального правопорушення як процес пізнання події минулого. Діагностика та ідентифікація – методи пізнання і одержання доказів під час розслідування кримінальних правопорушень.

Поняття криміналістичної діагностики. Її використання і значення у розслідуванні кримінальних правопорушень.

Взаємозв'язок діагностики і ідентифікації. Процесуальна і непроцесуальна форми ідентифікації та діагностики.

Поняття та види прогнозування. Прогнозування поведінки підозрюваного (обвинуваченого) під час розслідування кримінального правопорушення.

Тема 4. Використання спеціальних знань у розслідуванні кримінальних правопорушень

Поняття спеціальних знань та обізнаної особи. Процесуальна та

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-21.06- 05.01/262.00.1/Б/ОК17- 2023
	Екземпляр № 1	Арк 30 / 18

непроцесуальна форми використання спеціальних знань, їх правові основи.

Мета залучення спеціаліста до проведення слідчих (розшукових) дій. Використання допомоги спеціаліста під час проведення гласних та негласних слідчих (розшукових) дій.

Поняття експертизи та її види.

Система державних експертних установ в Україні. Експертні криміналістичні установи міністерства внутрішніх справ України, міністерства юстиції України, міністерства охорони здоров'я України, їх структура.

Тема 5. Загальні положення криміналістичної техніки

Поняття криміналістичної техніки, її предмет і завдання. Правові підстави використання технічних засобів у розслідуванні кримінальних правопорушень. Сучасна система криміналістичної техніки. Основні принципи та форми застосування криміналістичної техніки. Види комплектів криміналістичної техніки. Класифікація технічних засобів, що знаходяться в комплектах, залежно від виду криміналістичної діяльності. Технічні засоби експертного дослідження (експертна техніка). Характеристика засобів освітлення, оптичних і пошукових приладів, вимірювальних засобів та засобів фіксації.

Тема 6. Криміналістична фотографія, аудіо- і відеозапис

Поняття, значення та види криміналістичної фотографії. Застосування фотографії під час проведення окремих слідчих (розшукових) дій. Види фотозйомки під час проведення огляду місця події та інших слідчих (розшукових) дій. Способи фотозйомки: орієнтовна, оглядова, вузлова та детальна. Методи фотозйомки: панорамний, масштабний, вимірювальний, стереоскопічний, репродукційний та ін.

Процесуальне оформлення застосування фотографії під час проведення слідчих (розшукових) дій. Правила складання фототаблиць.

Застосування фотографії в експертних дослідженнях. Науково-дослідні методи фотозйомки.

Правила застосування аудіо- та відеозапису в ході розслідування кримінальних правопорушень та їх процесуальне оформлення. Доказове значення результатів застосування фотографії, аудіо- і відеозапису для розслідування кримінальних правопорушень.

Тема 7. Криміналістична трасологія

Трасологія як галузь криміналістичної техніки. Поняття, завдання та об'єкти криміналістичної трасології.

Механізм слідоутворення та його закономірності. Поняття слідів, їх види. Технічні засоби та прийоми пошуку, виявлення, фіксації, вилучення, пакування та дослідження слідів.

Ідентифікаційні та діагностичні задачі, що вирішуються за допомогою трасологічних досліджень.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-21.06- 05.01/262.00.1/Б/ОК17- 2023
	Екземпляр № 1	Арк 30 / 19

Види слідів людини, їх виявлення, фіксація, вилучення та використання у ході розслідування кримінальних правопорушень. Дактилоскопія як розділ криміналістичної техніки, який вивчає властивості та будову папілярних візерунків рук і ніг людини. Типи папілярних візерунків і їх ознаки. Фізичні, хімічні та радіографічні методи виявлення слідів рук людини. Правила опису слідів рук людини в протоколі слідчої (розшукової) дії. Підготовка та проведення дактилоскопічної експертизи. Сліди ніг та взуття людини, їх класифікація та криміналістичне значення.

Прийоми та засоби виявлення, фіксації та вилучення слідів ніг. Опис слідів ніг у протоколі. Доріжка слідів ніг.

Сліди інших частин тіла людини, їх види та властивості. Правила виявлення, фіксації та вилучення слідів інших частин тіла людини.

Поняття та криміналістична класифікація транспортних засобів. Види слідів транспортних засобів. Сліди ходової та неходової частин транспортних засобів. Виявлення, фіксація та вилучення слідів транспортних засобів. Види експертиз, у ході яких досліджуються сліди транспортних засобів.

Поняття та криміналістична класифікація знарядь зламу та інструментів, що використовуються під час вчинення кримінального правопорушення. Механізм утворення слідів знарядь зламу та інструментів у залежності від їх виду. Прийоми та засоби виявлення, фіксації та вилучення слідів знарядь зламу та інструментів.

Тема 8. Криміналістичне дослідження зброї та слідів її застосування

Судова балістика як розділ криміналістики, її поняття та об'єкти.

Поняття та класифікація вогнепальної зброї та боєприпасів до неї. Механізм пострілу та виникнення його слідів. Види слідів пострілу та їх властивості. Правила огляду, вилучення і фіксації вогнепальної зброї та слідів її застосування на місці події.

Поняття та класифікація холодної зброї. Правила її огляду, фіксації й вилучення.

Поняття та види вибухових речовин і пристроїв. Механізм вибуху та утворення його слідів. Правила виявлення, вилучення та фіксації слідів вибуху.

Підготовка, проведення та основні завдання судово-балістичної, вибухо-технічної експертиз і експертизи холодної зброї.

Тема 9. Техніко-криміналістичне дослідження документів

Поняття документів, їх види і значення при розслідуванні кримінальних правопорушень.

Види та способи підробки документів, підписів, відтисків печаток і штампів. Ознаки внесення змін у документи та способи їх виявлення. Правила огляду та вилучення документів.

Способи повної та часткової підробки документів. Їх характеристика, ознаки і методи виявлення. Способи технічної підробки підпису, ознаки і

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-21.06- 05.01/262.00.1/Б/ОК17- 2023
	Екземпляр № 1	Арк 30 / 20

методи їх виявлення. Способи підробки відбитків печаток і штампів, ознаки і методи їх виявлення. Експертне дослідження документів з ознаками підробки. Підготовка та проведення техніко-криміналістичної експертизи документів з метою вирішення діагностичних та ідентифікаційних завдань.

Тема 10. Криміналістичне дослідження письма

Поняття та зміст письма. Поняття та ознаки письмової мови та почерку. Складання розшукової таблиці під час дослідження основних ознак почерку виконавця тексту документа. Основні вимоги, що враховуються при дослідженні документів за ознаками почерку та письмової мови з метою встановлення їх невідповідності. Правила фіксації результатів огляду письмових чи друкованих документів.

Експертне дослідження документів. Підготовка та проведення авторознавчої, почеркознавчої та техніко-криміналістичної експертизи документів з метою вирішення діагностичних та ідентифікаційних завдань.

Тема 11. Криміналістичне дослідження мікрооб'єктів і запахових слідів

Поняття, система та значення мікрооб'єктів для розслідування кримінальних правопорушень. Мікросліди, мікрочастинки, мікрокількості речовини: поняття та види. Основні способи та засоби виявлення, фіксації (зокрема, опису) та вилучення мікрооб'єктів.

Криміналістична одорологія: поняття, види і властивості слідів запаху. Поняття запаху та основні правила його вилучення. Робота із запаховими слідами на місці події. Дослідження та використання слідів запаху в практиці розслідування кримінальних правопорушень.

Основні питання діагностичного та ідентифікаційного характеру, що вирішуються у ході експертного дослідження мікрооб'єктів і запахових слідів

Тема 12. Криміналістичне дослідження зовнішності людини (габітологія)

Криміналістичне вчення про зовнішність людини як розділ криміналістики його природничо-наукові основи і місце в системі криміналістики. Поняття габітології, її принципи та значення для розслідування кримінальних правопорушень. Поняття, види і характеристика ознак зовнішності людини. Статичні, динамічні й супутні ознаки. Загальні та окремі ознаки. Особливі прикмети зовнішності людини та ті, що впадають в очі.

Джерела інформації про зовнішній вигляд людини. Методи фіксації зовнішності людини. Методи фіксації об'єктивних і суб'єктивних відображень зовнішності людини.

Поняття словесного портрету. Основні правила складання словесного портрету. Поняття та види суб'єктивних портретів.

Види і форми ототожнювання людини за ознаками зовнішності.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-21.06- 05.01/262.00.1/Б/ОК17- 2023
	Екземпляр № 1	Арк 30 / 21

Підготовка та проведення судово-портретної експертизи й основні завдання діагностичного та ідентифікаційного характеру, що вирішуються під час її проведення.

Тема 13. Інформаційно-довідкове забезпечення розслідування кримінальних правопорушень (кримінальна реєстрація)

Інформаційно-довідкове забезпечення розслідування кримінальних правопорушень. Поняття, наукові та правові основи криміналістичного обліку (реєстрації). Способи фіксації об'єктів: описовий, дактилоскопічний, фотографічний, колекційний, графічний, змішаний. Форми ведення обліків.

Види обліків. Місцеві, централізовано-місцеві, централізовані обліки, що ведуться підрозділами органів внутрішніх справ.

Обліки Департаменту інформаційних технологій МВС України. Персональні довідково-інформаційні обліки: об'єкти обліку, порядок ведення і використання інформації у ході розслідування кримінальних правопорушень. Оперативно-розшукові обліки: об'єкти обліку, порядок ведення і використання інформації під час розслідування кримінальних правопорушень. Автоматизований банк даних (АБД) – обліки оперативно-розшукового та профілактичного призначення: об'єкти обліку, використання інформації під час розслідування кримінальних правопорушень.

Обліки Науково-дослідних експертно-криміналістичних центрів системи МВС України: об'єкти обліку, порядок ведення і використання інформації у ході кримінального провадження.

Використання міждержавних обліків по лінії Інтерполу під час розслідування кримінальних правопорушень.

Тема 14. Загальні положення криміналістичної тактики

Криміналістична тактика як розділ науки криміналістики: поняття, сутність, завдання та структура.

Поняття та види тактичного прийому. Використання психологічних прийомів. Тактична комбінація. Тактична операція. Тактичні задачі (завдання) розслідування.

Поняття слідчої (розшукової) дії та співвідношення процесуальних вимог і тактичних рекомендацій щодо її проведення. Ситуаційна зумовленість тактики слідчої (розшукової) дії. Тактичний ризик і особливості діяльності слідчого в його умовах. Тактичне рішення. Тактична рекомендація.

Структура тактики окремої слідчої (розшукової) дії. Підготовчий, робочий і заключний етапи слідчої (розшукової) дії.

Тема 15. Тактика огляду

Поняття, види завдання та принципи слідчого огляду.

Поняття місця події та загальні тактичні положення його огляду. Місце події та місце вчинення кримінального правопорушення. Види та об'єкти

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-21.06- 05.01/262.00.1/Б/ОК17- 2023
	Екземпляр № 1	Арк 30 / 22

огляду місця події. Учасники огляду та їх функції. Матеріально-технічне забезпечення огляду місця події. Стадії огляду місця події та тактичні завдання кожної стадії. Способи (методи) огляду місця події. Негативні обставини та їх значення. Фіксація результатів огляду місця події. Використання додаткових засобів фіксації ходу огляду місця події. Значення результатів огляду місця події для розслідування кримінальних правопорушень.

Огляд трупа. Тактичні прийоми огляду трупа на місці події. Огляд трупа, пов'язаний з ексгумацією. Особливості фіксації ходу та результатів огляду трупа.

Освідування особи (огляд тіла живої особи). Правові, етичні та криміналістичні положення освідування особи, його завдання.

Огляд речей і документів. Тактичні прийоми огляду речей і документів.

Основні правила упакування речей і документів.

Тема 16. Тактика допиту

Поняття, види та значення допиту при розслідуванні кримінальних правопорушень. Поняття тактичних прийомів допиту та принципи їх допустимості.

Загальні тактичні положення допиту. Підготовка до допиту та вибір тактики допиту: вивчення матеріалів кримінального провадження, визначення черговості допиту, одержання інформації про допитувану особу, ознайомлення з деякими спеціальними питаннями; запрошення осіб, участь яких у допиті обов'язкова, планування допиту, визначення предмета допиту, часу та місця допиту, підготовка робочого місця для проведення допиту.

Проведення допиту: стадія ідентифікації особи, що прибула на допит, стадія встановлення соціально-демографічних даних допитуваної особи, стадія виконання вимог законодавства, стадія вільної розповіді, стадія постановки запитань, заключна стадія допиту. Вимоги до складання протоколу допиту.

Встановлення психологічного контакту під час допиту: сутність та завдання. Чинники від яких залежить встановлення психологічного контакту. Елементи процесу встановлення психологічного контакту.

Тактичні прийоми допиту в типових ситуаціях – у конфліктній та безконфліктній ситуаціях. Тактичні особливості допиту малолітніх або неповнолітніх осіб. Прийоми актуалізації забутого в пам'яті особи та викриття неправдивих свідчень.

Тактичні правила підготовки та прийоми проведення одночасного допиту двох чи більше допитаних осіб з метою усунення розбіжностей у їхніх показаннях.

Тактичні правила підготовки та прийоми проведення допиту у режимі відеоконференції при трансляції з іншого приміщення (в умовах дистанційного досудового розслідування).

Тема 17. Тактика пред'явлення для впізнання

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-21.06- 05.01/262.00.1/Б/ОК17- 2023
	Екземпляр № 1	Арк 30 / 23

Пред'явлення для впізнання: поняття, форми, об'єкти та види. Підстави пред'явлення для впізнання. Відмінність впізнання від упізнання.

Стадії пред'явлення для впізнання. Підготовка до пред'явлення для впізнання – допит особи, яка впізнає, підбір однорідних предметів чи статистів. Вимоги до статистів. Тактичні прийоми проведення та фіксації ходу і результатів впізнання.

Особливості пред'явлення для впізнання особи за ознаками зовнішності, за ознаками голосу, усної мови, за ходом. Тактичні особливості впізнання особи поза її візуальним та аудіоспостереженням.

Особливості підготовки, проведення і фіксації ходу та результатів пред'явлення речей та трупа для впізнання.

Тактичні особливості пред'явлення для впізнання особи чи предметів за фотознімками.

Криміналістичні рекомендації щодо використання технічних засобів під час проведення пред'явлення для впізнання.

Тактичні особливості пред'явлення для впізнання у режимі відеоконференції при трансляції з іншого приміщення (в умовах дистанційного досудового розслідування).

Тема 18. Тактика обшуку

Поняття, види, мета та завдання обшуку як слідчої (розшукової) дії.

Правові, психологічні та етичні основи тактики обшуку. Стадії обшуку.

Підготовка до обшуку: вивчення матеріалів кримінального провадження, збір орієнтуючих відомостей, підбір учасників слідчої (розшукової) дії, підготовка технічних засобів, планування та вибір часу проведення обшуку.

Тактичні особливості проведення обшуку житлових приміщень, особистого обшуку, обшуку в готелях, гуртожитках, обшуку транспортних засобів і окремих ділянок місцевості. Фіксація ходу та результатів обшуку. Додаткові засоби фіксації.

Тема 19. Тактика слідчого експерименту

Поняття, сутність та завдання слідчого експерименту. Види слідчого експерименту. Організація слідчого експерименту та підготовки до нього. Тактичні прийоми проведення слідчого експерименту. Фіксація ходу і результатів слідчого експерименту. Оцінка результатів слідчого експерименту.

Перевірка показань на місці: сутність, правові основи та тактичні положення її проведення. Тактичні правила підготовки до перевірки показань на місці. Типові ситуації перевірки показань на місці й тактичні засоби їх вирішення. Фіксація ходу та результатів перевірки показань на місці.

Тема 20. Поняття і структура криміналістичної методики, як частини криміналістики

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-21.06- 05.01/262.00.1/Б/ОК17- 2023
	Екземпляр № 1	Арк 30 / 24

Криміналістична методика як розділ науки криміналістики: поняття, об'єкт, предмет, завдання, види та структура. Криміналістична методика як особлива частина криміналістики. Наукові основи методики розслідування.

Структурні елементи методики розслідування кримінальних правопорушень окремих видів. Поняття, завдання та основні елементи криміналістичної характеристики. Криміналістична характеристика і предмет доказування. Особливості відкриття кримінального провадження (початкового етапу розслідування). Ситуаційна обумовленість розслідування кримінальних правопорушень. Особливості тактики проведення окремих слідчих (розшукових) дій під час розслідування кримінальних правопорушень.

Тема 21. Криміналістичні версії, планування і організація розслідування кримінальних правопорушень

Поняття версії як методу пізнання при розслідуванні кримінальних правопорушень. Види версій. Правила їх побудови, аналізу та перевірки. Роль версій під час планування розслідування, підготовки і проведення окремих слідчих (розшукових) дій.

Поняття та значення планування розслідування кримінальних правопорушень. Принципи та правила планування. Види планування. Узгоджене планування розслідування кримінального правопорушення слідчооперативною групою. Календарне планування. Планування роботи слідчого за групою кримінальних справ, які знаходяться у нього у провадженні. Структура письмового плану розслідування. Допоміжна документація.

Організація розслідування кримінальних правопорушень: поняття, завдання та елементи. Взаємозв'язок гласних і негласних слідчих (розшукових) дій. Використання допомоги спеціаліста, засобів масової інформації та громадськості під час розслідування кримінальних правопорушень.

Тема 22. Методика розслідування вбивств

Криміналістична характеристика вбивств. Типові загальні та окремі версії. Тактичні завдання розслідування вбивств на початковому етапі та комплекси гласних та негласних слідчих (розшукових) дій, спрямовані на їх вирішення. Заходи щодо встановлення особистості потерпілого, встановлення особистості злочинця та його місцезнаходження. Використання допомоги спеціалістів та інформації, наявної у криміналістичних обліках.

Особливості проведення окремих слідчих (розшукових) дій (огляду місця події та трупу, підготовки та проведення судово-медичної експертизи трупу, допиту свідків, допиту підозрюваного, слідчого експерименту, обшуку, проведення криміналістичних та інших експертиз).

Тема 23. Методика розслідування крадіжок. Криміналістична характеристика крадіжок

Характеристика початкового етапу розслідування. Типові слідчі ситуації,

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-21.06- 05.01/262.00.1/Б/ОК17- 2023
	Екземпляр № 1	Арк 30 / 25

тактичні завдання розслідування крадіжок та комплекси заходів, спрямованих на їх вирішення. Інценування крадіжки та способи її викриття. Використання допомоги спеціалістів та інформації, наявної у криміналістичних обліках.

Тактичні особливості проведення окремих слідчих (розшукових) дій (огляду місця події, допиту потерпілого (заявника), призначення судових експертиз, допиту підозрюваного, слідчого експерименту, обшуку, пред'явлення для впізнання тощо).

Тема 24. Методика розслідування шахрайства

Криміналістична характеристика шахрайств. Особливості розслідування окремих видів шахрайств – вчинених у сфері задоволення повсякденних потреб, побутовій сфері, у сфері функціонування державних та громадських інститутів, у сфері підприємницької діяльності та з використанням новітніх інформаційних технологій.

Типові слідчі ситуації та комплекси заходів на початковому етапі розслідування. Планування розслідування. Використання допомоги спеціалістів та інформації, наявної у криміналістичних обліках.

Тактичні особливості проведення окремих слідчих (розшукових) дій (допиту потерпілого і свідків шахрайства, допиту підозрюваного, обшуку, огляду речових доказів, документів, пред'явлення для впізнання, підготовка і проведення судових експертиз).

Тема 25. Методика розслідування кримінальних правопорушень проти безпеки руху та експлуатації транспорту

Криміналістична характеристика кримінальних правопорушень, пов'язаних із порушенням правил безпеки руху і експлуатації транспорту.

Особливості початкового етапу розслідування. Комплекс гласних і негласних слідчих (розшукових) дій та організаційних заходів, що здійснюється в умовах типових слідчих ситуацій. Заходи із встановлення та розшуку транспортного засобу, водія та можливих очевидців події. Використання допомоги спеціалістів та інформації, наявної у криміналістичних обліках.

Тактичні особливості проведення окремих слідчих (розшукових) дій (огляду місця дорожньо-транспортної події та транспортних засобів, допиту учасників події, допиту свідків, освідування водіїв транспортних засобів, судово- медичної експертизи потерпілого, слідчого експерименту, проведення транспортно-трасологічної, автотехнічної, автотоварознавчої та інших експертиз).

Тема 26. Методика розслідування кримінальних правопорушень, пов'язаних з незаконним обігом наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів та прекурсорів

Криміналістична характеристика кримінальних правопорушень, пов'язаних із незаконним обігом наркотичних засобів, психотропних речовин,

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-21.06- 05.01/262.00.1/Б/ОК17- 2023
	Екземпляр № 1	Арк 30 / 26

їх аналогів та прекурсорів. Особливості проведення та процесуального оформлення гласних та негласних слідчих (розшукових) дій, зокрема, контролю за вчиненням кримінального правопорушення (контрольованої поставки, контрольованої й оперативної закупки).

Характеристика початкового етапу розслідування. Перелік і алгоритм слідчих (розшукових) дій, характерних для типових слідчих ситуацій початкового етапу.

Особливості проведення окремих слідчих (розшукових) дій (огляду речей, освідування підозрюваного, його допиту, обшуку, допиту свідків, проведення судової експертизи наркотичних засобів, судово-наркологічної та інших експертиз).

Тема 27. Методика розслідування кримінальних правопорушень, пов'язаних із виникненням пожеж

Криміналістична характеристика підпалів і кримінальних правопорушень правил пожежної безпеки. Ознаки підпалів. Ознаки порушень правил пожежної безпеки. Особливості початкового етапу розслідування. Комплекс гласних і негласних слідчих (розшукових) дій та організаційних заходів, що здійснюється в умовах типових слідчих ситуацій. Використання спеціальних знань та допомоги спеціалістів у ході розслідування.

Особливості проведення окремих слідчих (розшукових) дій (огляду місця події, допиту свідків і потерпілих, огляд будівельної, технологічної, електротехнічної та іншої документації, проведення експертизи паливно-мастильних матеріалів і нафтопродуктів, електротехнічної і пожежно-технічної експертиз, обшуку, освідування, допиту підозрюваного, слідчого експерименту).

7. Індивідуальні завдання

Індивідуальна робота здобувачів вищої освіти з криміналістики включає:

- анотування вивченої додаткової літератури, складання бібліографічних описів тощо;
- написання рефератів та їх захист на практичних заняттях;
- складання термінологічних словників тощо.

8. Методи навчання

В процесі викладання даного предмету використовуються:

а) методи організації і здійснення навчально-пізнавальної діяльності (пояснення, інструктаж, розповідь, лекція; ілюстрування, демонстрування, самостійне спостереження, вправи, практичні і дослідні роботи);

б) методи стимулювання навчальної діяльності (навчальна дискусія, створення ситуації інтересу у процесі викладення, створення ситуації новизни, опора на життєвий досвід здобувача);

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-21.06- 05.01/262.00.1/Б/ОК17- 2023
	Екземпляр № 1	Арк 30 / 27

в) методи контролю і самоконтролю у навчанні (усний, письмовий, тестовий, графічний, самоконтроль і самооцінка).

9. Методи контролю

Контроль складається з поточного контролю виконання здобувачами вищої освіти самостійної роботи, модульного контролю, контролю виконання індивідуальних завдань.

Поточний контроль виконання самостійної роботи здійснюється шляхом усного опитування під час практичних занять, міні-колоквіумів, ділових ігор, перевірки домашнього завдання, тестування.

10. Розподіл балів

Змістовий модуль 1								Сума
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	100
2	4	4	4	2	4	4	4	
T9	T10	T11	T12	T13	T14	T15	T16	
4	4	4	4	4	4	2	4	
T17	T18	T19	T20	T21	T22	T23	T24	
4	4	2	4	4	4	4	4	
T25	T26	T27						
4	4	4						

Шкала оцінювання

За шкалою	Екзамен	Бали
A	Відмінно	90-100
B	Добре	82-89
C		74-81
D	Задовільно	64-73
E		60-63
FX	Незадовільно	35-59
F		0-34

11. Рекомендована література

Основна:

1. Криміналістика і судова експертиза: міжвідом. наук.-метод. зб. / Київський НДІ судових експертиз; редкол.: Д. В. Журавльов (голов, ред.), О.Г. Рувін (заст. голов, ред.) та ін. Київ: Видавництво Ліра-К, 2022. Вип. 67. 704 с

2. Криміналістика (у питаннях та відповідях): навч. посіб. / П.В. Цимбал; Ун-т держ. фіск. служби України. Ірпінь : УДФСУ, 2021. 413 с.

3. Криміналістика: криміналістична техніка : навч. посіб. / Р.Л. Степанюк, В.О. Гусева, В. В. Кікінчук та ін.; МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. Харків: ХНУВС, 2023. 388 с. URL: <https://dspace.univd.edu.ua/items/c4555505-fce5-4d14-abe8-115fc88e8357>

4. Сабадаш В.П., Ларкін М.О. Криміналістика. К.: ЦУЛ, 2020. 228 с.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-21.06- 05.01/262.00.1/Б/ОК17- 2023
	Екземпляр № 1	Арк 30 / 28

5. Удовенко Ж.В. Криміналістика. Конспект лекцій. К.: ЦУЛ, 2020. 320 с.

Додаткова:

6. Войчишена М. В. Криміналістична характеристика типових слідів кримінальних правопорушень за фактами обігу порнографічних предметів. Вісник Харківського національного університету внутрішніх справ. 2019. № 3. С. 63-68

7. Грабчук О., Коршак В. Використання криміналістичних ДНК-лабораторій під час розслідування злочинів армії рф. Збірник тез доповідей учасників Міжнародної міждисциплінарної науково-практичної конференції «Відкрита наука України: візійний дискурс в умовах воєнного стану» (м. Ужгород, 26-28 квітня 2023 року). Ужгород, 2023. С. 556-560. URL: <https://osu2023.uz.ua/journals/povny-zbirnik>

8. Грабчук І., Грабчук О. Класифікація тероризму для цілей боротьби з його фінансуванням. Економіка. Управління. Інновації. Серія: економічні науки. Ел. наук. фах. вид. 2023. № 1(32). DOI:10.35433/ISSN2410-3748-2023-1(32)-1. URL: <http://eui.zu.edu.ua/article/view/282959/277165>

9. Грабчук І., Грабчук О. Оцінка ефективності державної політики протидії фінансуванню тероризму. Економіка. Управління. Інновації. Серія: економічні науки. Ел. наук. фах. вид. 2022. № 1(30). URL: <http://eui.zu.edu.ua/article/view/260850>

10. Грабчук О. В. Проблематика трактування поняття державної політики протидії фінансуванню тероризму. Державне управління: удосконалення та розвиток. 2021. № 4. URL: <http://www.dy.nayka.com.ua/?op=1&z=2047>

11. Демчишак Р. Ю. Застосування тривимірного моделювання як способу інформаційно-технічного забезпечення криміналістичної реєстрації. Міжнародний науковий журнал «Інтернаука». Серія : Юридичні науки. 2021. № 10. С. 72-78.

12. Журавель В. А. Методи в криміналістиці. Теорія та практика судової експертизи і криміналістики. 2019. Вип. 19. С. 21-31

13. Завидняк І. О. Особливості криміналістичної характеристики економічних транснаціональних злочинів, вчинених із використанням сучасних комп'ютерних технологій. Аналітично-порівняльне правознавство. 2021. № 3. С. 178-183

14. Ізотов О. Криміналістичне дослідження патронів ручної стрілецької зброї. Вісник Національної академії прокуратури України. 2019. № 2. С. 82–96

15. Кобилянський О. Л., Корнеєва В. А. Криміналістичне дослідження документів. Dictum factum. 2022. № 1. С. 40-56.

16. Корж В. П. Криміналістична характеристика корупційних злочинів: теоретичні та практичні аспекти. Криміналістика і судова експертиза. 2021. Вип. 66. С. 211-221

17. Павлюк О.С. Окремі аспекти розслідування вбивств осіб похилого віку та одиноких осіб, пов'язаних з домашнім насильством. Прикарпатський

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-21.06- 05.01/262.00.1/Б/ОК17- 2023
	Екземпляр № 1	Арк 30 / 29

юридичний вісник. 2022. № 3(44). С. 95-99.

18. Павлюк О. С. Тактичні особливості допиту підозрюваного, який вчинив вбивство особи похилого віку з метою заволодіння нерухомим майном. Юридична наука. 2020. №1. С. 178-183.

19. Павлюк О. С. Пізнавальна діяльність слідчого на початковому етапі розслідування вбивств осіб похилого віку та одиноких осіб, пов'язаних із заволодінням їх майном. Підприємництво, господарство і право : щомісяч. наук.-практ. госп.-правов. журн. 2019. № 6. С. 212–215.

20. Павлюк О. С. Тактичні особливості отримання показань у кримінальних провадженнях про вбивства осіб похилого віку та одиноких осіб, пов'язаних із заволодінням їх майном. Підприємництво, господарство і право : щомісяч. наук.-практ. госп.-правов. журн. 2018. № 6. С. 328–332.

21. Падалка А. М. Поняття слідів злочинів, їх властивості і криміналістичне значення при розслідуванні організованої злочинної діяльності у сфері оподаткування. Криміналістика і судова експертиза. 2019. Вип. 64. С. 233-239.

22. Перцев Р. В. Використання «розумних» технологій у криміналістиці. Криміналістика і судова експертиза. 2022. Вип. 67. С. 104-113.

23. Пиріг І. В., Прокопов С.О. Використання елементів криміналістичної характеристики на початковому етапі розслідування перевезення наркотичних засобів залізничним транспортом. Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ. 2022. № 2. С. 266-272

24. Приходько Ю. П., Луценко С. Г. Деякі аспекти техніко-криміналістичного забезпечення розслідування кримінальних правопорушень, пов'язаних із використанням вибухових матеріалів. Криміналістичний вісник. 2022. № 2. С. 22-35

25. Степанюк Р. Криміналістичний ДНК-аналіз: стан і перспективи розвитку в Україні. Теорія та практика судової експертизи і криміналістики. 2021. Вип. 3. С. 60-80.

26. Титаренко А. В. Особа кіберзлочинця як елемент криміналістичної характеристики. Журнал східноєвропейського права. 2019. № 62. С. 159-168

27. Хахановський В. Г. Деякі терміни та поняття в криміналістиці, що утворилися останнім часом в результаті інтеграції наукових знань Криміналістика і судова експертиза. 2021. Вип. 66. С. 31-37

28. Introduction to Criminalistics. URL: https://samples.jblearning.com/9781284211450/9781284245585_Ch01_Secured.pdf

29. Metenko J., Juricek L. Criminalistics and criminology – equalities, functions, differences, methodologies. URL: <https://journals.indexcopernicus.com/api/file/viewById/554474.pdf>

30. Shepitko M. Conceptual principles of the development of criminalistics and forensic sciences. Archives of Criminology and Forensic Sciences. 2020. Vol. 1. P. 89-97. 10.32353/acfs.1.2020.07.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-21.06- 05.01/262.00.1/Б/ОК17- 2023
	Екземпляр № 1	Арк 30 / 30

12. Інформаційні ресурси в Інтернеті

<http://www.rada.gov.ua> – офіційний веб-сайт Верховної Ради України.

<http://www.kmu.gov.ua> – офіційний веб-сайт Кабінету Міністрів України.

<http://www.mvs.gov.ua> – офіційний веб-сайт Міністерства внутрішніх справ України.

<http://www.gp.gov.ua> – офіційний веб-сайт Офісу Генерального прокурора

<http://www.minjust.gov.ua> – офіційний веб-сайт Міністерства юстиції України.

<https://dndekc.mvs.gov.ua> □ офіційний сайт Державного науково-дослідного експертно-криміналістичного центру МВС України